

Відтак, на багатьох в Україні чекає нелегке завдання — комплексне відновлення психосоціального здоров'я, де найбільш складним та тривалим етапом буде саме реабілітація.

Л. Турищева, І. Дорожко, О. Малихіна

БІБЛІОТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УЧНІВ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

L. Turishcheva, I. Dorozhko, O. Malykhina

BIBLIOTHERAPY AS A MEANS OF DEVELOPING SOCIAL INTELLIGENCE IN STUDENTS WITH SPECIAL NEEDS

Питання бібліотерапії у своїх працях аналізували зарубіжні автори Г. Данцер, Р. Барт, Ж. Лекан, К. Леві-Строс, Н. Пезешкіан, Б. Раш, Дж. М. Галт, Ф. Ніцше та ін., які відводять бібліотерапії допоміжну роль при лікуванні. Учені М. М. Бахтін, Ю. М. Дрешер, О. Л. Кабачек, І. М. Казаринова, Р. А. Трофімова та ін. почали використовувати читання з лікувальною метою: для відволікання від важких переживань, отримання інформації, зміни стереотипів мислення.

Представники харківської психологічної школи обстоювали думку про те, що сприймання художнього твору, розуміння його змісту може використовуватися для з'ясування життєвих явищ.

У сучасній науковій літературі бібліотерапія аналізується як спеціальний корекційний вплив на людину за допомогою читання спеціально підібраної літератури для підтримання її психічного стану.

Метод бібліотерапії сприяє вирішенню завдань:

- засвоєння нових знань у різних галузях, але, в першу чергу, отримання інформації на питання, які хвилюють дитину;
- формування навичок конструктивної соціальної поведінки;
- формування вміння розуміти літературні твори;
- розвиток умінь генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя.

Цей метод є ефективним для розвитку соціального інтелекту в дітей будь-якого віку. По-перше, саме читання книг допомагає отримати необхідну інформацію про предмети та явища навколишнього світу. По-друге, досвід, засвоєний із книги, заповнює брак власного досвіду. Тобто дитина набуває нових думок, бажань, образів і уявлень, які допомагають їй знайти нові можливості та шляхи вирішення проблеми.

Таким чином, соціальний інтелект можна розглядати як комплекс знань і здатностей особистості щодо пізнання й вирішення нею життєвих завдань, які визначають успішність її взаємодій з іншими людьми й ефективність адаптації в різних ситуаціях взаємодій.

У цьому випадку ми розглядаємо бібліотерапію як засіб розвитку соціального інтелекту в учнів з особливими потребами. Для дітей з особливими потребами проблема розвитку соціального інтелекту є актуальною, саме вона забезпечує повноцінну інтеграцію в суспільство.

Бібліотерапія допомагає учням ототожнити себе з героєм, знайти подібності в ситуаціях, які описуються в книгах та відбуваються в житті; проявити співпереживання; забезпечує емоційну розрядку, формує адекватну самооцінку,

сприяє зміні ставлення чи поведінки. Отже, бібліотерапію можна розглядати як засіб розвитку соціального інтелекту.

У нашому експерименті брали участь учні 10 класів Харківської школи № 7 з мовленнєвими порушеннями.

Перед початком проведення занять з елементами бібліографії нами було проведено методику «Діагностика соціальної емпатії». Мета методики — визначити рівень емпатії учнів. Методика, яка складалася з 33 питань, на які треба було надати відповідь «так» або «ні». За допомогою ключа ми визначали, який саме рівень емпатії в учня: високий, середній або низький.

За результатами методики нами були отримані наступні результати: 2 учня мають середній рівень емпатійних тенденцій і 8 — низький. Треба додати, що результати методики співпали зі спостереженнями педагогів та логопедів школи з рівня розвитку емпатії у учнів.

Цих учнів ми поділили на дві групи (по 5 учнів у кожній). У кожній групі був 1 учень з середнім та 4 з низьким рівнем розвитку емпатії. Але тільки з однією групою ми проводили заняття з елементами бібліотерапії.

В основу циклу наших занять було покладено основні педагогічні принципи: доступність та принцип колективного підходу.

Перед кожним заняттям учні читали та готувались обговорювати один із творів. Перелік літературних творів, які ми обговорювали під час занять: Дрейпер Шерон «Привіт, давай поговоримо»; А. Маршалл «Я вмю стрибати через калюжі»; В. Г. Короленко «Сліпий музикант»; Софі де Сегюр «Маленький горбун»; Болдуїн Енн Норріс «Ще трохи часу».

Під час занять учні під керівництвом психолога обговорювали: найяскравіші моменти художнього твору; почуття, які відчуває герой; особливості взаємин між однолітками; особливості встановлення стосунків з іншими людьми.

Після проведення циклу занять ми запропонували учням відповісти на запитання методики «Діагностика соціальної емпатії», яку використовували перед проведенням занять.

Слід зазначити, що загальний результат не змінився. Однак, якщо аналізувати якісні зміни, то учні, які відвідували заняття з елементами бібліотерапії, у своїй поведінці стали частіше виявляти інтерес до настрою і почуттів іншої людини, демонстрували вміння поставити себе на місце іншої людини тощо.

Отже, бібліотерапію можна розглядати як засіб розвитку соціального інтелекту в учнів з особливими потребами. До переваг такого прийому можна віднести: інтерес учнів і, як наслідок, високий рівень вмотивованості; він не потребує спеціального обладнання та грошових вкладень; можливість використання в дистанційних умовах.

D. Filipkowska, Dariusz V. Skalski

ASSESSMENT OF SWIMMING TECHNIQUE AND SOMATIC STRUCTURE

Д. Філіпковська, Даріуш В. Скальські

ОЦІНКА ТЕХНІКИ ПЛАВАННЯ ТА СОМАТИЧНОЇ БУДОВИ

Human functioning is made up of the adaptation processes to loads. The athlete overcomes the limits of capabilities that increases the difficulties of many sports. The